

Izhaja
vsak drugi in četrti
četrtek v mesecu.

Naročnina
stane

80 kr. na leto.

Posamezne številke
se dobivajo po 5 kr.

GLASNIK

Naročnino in dopise
pošiljajte uredništvu
»Glasnika«
Poljanska cesta 58.

Oglasila
delavcev, ki nimajo
dela, ali delo-
dajavcev, ki iščejo
delavcev, se vspre-
majajo zastoj!

Krščanski delavci, združite se!

Štev. 23.

V Ljubljani, 10. oktobra 1895.

Letnik I.

Slovenskim delavskim stanovom!

Bog daj srečo! S tem slovenskim pozdravom podajemo v duhu desnico vsem ljubim sobratom in tovarišem po vsi slovenski zemlji, vabeč jih, naj se vsaj duševno združijo z nami prihodnjo nedeljo, ko se bomo posvetovali o svojih stiskah in težavah, o svojih sovražnikih in prijateljih in o pripomočkih, ki nam morejo roditi boljših dni. Prepričani smo, da more le naše vzajemno postopanje izgugati gospodujoče stanove iz brezbriznega spanja in jih iztrgati iz brezplodnih prepirov na pravo delo. Zato pa moramo sami vedeti kako in kam.

Ljudstvo mora samo govoriti. Potem se ne bodo mogla zamašiti nobena ušesa. Glas trpečega ljudstva bo prevpil vse druge glasove in v tem obrnil pozornost tija, kjer je najbolj potrebna; — opozoril jih bo na boj, ki ga bije človeško delo z mrzlo grudo, človek-krona stvarjenja s kapitalizmom in njegovimi sebičnimi, brezsrčnimi zastopniki. Da bo pa ljudstvo moglo govoriti, se mora preje vzajemno vzdramiti.

Žuljave roke oklenite se! Srca, vtripajoča pod obnošenimi, od dela zaprašeni srajcami, združite se!

To je naše geslo in če se vresniči, bo vstala vrsta mož, katera bo vzbujala spoštovanje vsem dobromislečim in strah vsem — ničemnikom. Trpin se bo pa ogreval ob bratskem trpinovem srcu; ljubezni sveta moč, katere sedaj ne pozna, mu bo zopet napolnila prsi in zarija veselih nadej mu bo vdihnili novo življenje v utrujene ude.

Par shodov, jedno posvetovanje še ne bo vsega tega vsplodilo. To vemo, a zato moramo tem marljiveje pomagati, da se vsadi celemu gibanju zdrava kal. Naše posvetovanje prihodnjo nedeljo ima biti taka kal, iz katere naj požene drevo, pod katerim se bodo senčili slovenski delavski stanovi. Posvetovali se bomo o temelju, na kateri zidamo svoje upanje in pri tem spričali, da tudi v trpina-kmeta, obrtnika in delavca prsih bije srce zvesto svojemu Bogu in udano oblasti, od njega postavljeni, zvesto pa tudi v ljubezni do svojega rodú. Razmotravali bomo pogubne rane, ki jih je vsekali kapitalizem delavskim stanovom in iskali zdravila zanje; skupno bomo ukrenili, po kateri poti naj se zopet združijo razkosani udje našega kmečkega, obrtnega in delavskega stanú.

Izpoznali se bomo in temu izpoznanju bodi sad — medsebojna ljubezen, vzajemno zaupanje, skupno delo.

Kedor je dobrega, poštenega srca, bo z nami; za nasprotovanja se ne menimo. V tem smislu vabimo tovariše kmečkega, obrtnega in delavskega stanú, naj se nam pridružijo in naj, če je mogoče, že prihodnjo nedeljo s svojim prihodom v belo Ljubljano pokažejo, da umevajo naše besede in se skladajo z njimi.

Posvetovanje bo zaupno; kedor se ga želi vdeležiti, naj do nedelje to prijavi našemu uredništvu, da mu preskrbi ustopnico. Zjutraj pred sveto mašo, ki se bo brala pri altarju Naše ljube Gospé v Šenklašču ob polu osmih, se zbirajo vsi vdeleženci v prostorih slovenskega katoliškega delavskega društva, kjer dobé vstopnice in se natančneje pogovoré o vsporodu. Po sv. maši bode posvetovanje in sicer vsacega stanú o svojih zadevah posebej. Ko se to izvrši, se bodo posvetovali vsi skupno o temelju, o kapitalizmu in organizaciji. Popoldne ob polu štirih bo pa shod, ki ga priredi slov. kat. delavsko društvo in po shodu zvečer se zberemo k prijateljski zabavi.

Torej na svidenje v nedeljo. Bog pa daj obilega blagoslova našemu podjetju!

Kje je resnica?

•Delavec« št. 21 prinaša članek pod naslovom »Socialna demokracija pred ljubljanskim sodiščem.« Pisec dotičnega članka skuša v prvi vrsti zvrniti vso krivdo škandala na shodu v kazini dné 1. septembra na krščanske socialiste. V svoji socialno-demokratski modrosti zavija stvari takó, da služijo njegovemu namenu, brez ozira na resnico. Evo vam dokazov! 1. Pisec trdi, da soc.-dem. redniki niso nikomur branili vstopa k shodu. Na to odgovarjamo le toliko, da imamo kakih 6—8 prič, katerim se je po redniku z rudečim trakom branil vstop. Ko so prisli pred vrata v veži, vpraša jih dotični rednik, če so udje društva; ko so odgovorili, da ne, jim je rekel, da ne sme nikogar več spustiti noter, ker ni več prostora. V resnici je bilo pa takrat v dvorani razun sedežev še dosti prostora. Krščanskim socialistom ste zabranjevali uhod samo zato, ker vam je »srce v hlače

zlezlo» pred številom, v katerem so bili zastopani. To je prvi dokaz, da se je neljubim nasprotnikom branil ugod, pa tudi prva debela laž «Delavčevega» člankarja. 2. dokaz. Člankar trdi, da so shodi socijalno-demokratske stranke vsakemu dostopni, in da socijalne demokrate celó veseli, ako bi bili pri njegovih shodih tudi nasprotniki. Skušnje in dogodki nas učijo, da je to zopet laž. Lansko leto so se hoteli v Zagorju štirje delavci kršč.-soc. stranke udeležiti shoda socijalnih demokratov. Toda že blizu vrat na dvorišče, na katerem je bil shod, jih svobodoljubni socijalni demokratje niso pustili in z divjim krikom in cebanjem so jih siloma odgnali. Ko je bil v Kamniku shod, je že pri otvoritvi shoda socijalno-demokratski sklicevatelj naravnost rekel, da se nam ne bode dala beseda. Kaj pa zadnji shod v Zagorju, kamor sta prišla samo dva naših, pa so enega takoj v eno spodili, drugemu pa niso hoteli dati besede? Prosimo ljube socijalne demokrate, naj nam pojasnijo vendar, kje je resnica! Ravno v tem smislu skazali so se tudi v kazini. Ko so se naši oglašali k besedi, imel je predsednik vse polno izgovorov, samo da bi ne dal komu besede. Rekel je nekemu (katerega, če treba, lahko imenujemo), da tisti, kedor hoče govoriti, se mora skazati s posebnim povabilom, in Bog vedi, kaj se vse. Toliko v drugi dokaz laži «Delavčevega» člankarja. O skandalu samem pa upamo, da bode državno pravdnistvo zvedelo in dognalo čisto in pravo resnico, katere se mi ne strahimo. Da zvrčajo vso krivdo na dr. Brejca, temu se ne čudimo, ker nekoga morajo imeti, da ga napadajo. Na resnico pa tako ne gledajo. Saj jim pa tudi nihče, kedor ima le še količkaj pametne razsodnosti, ne veruje. O dr. Brejca krivdi priča najlepše obsodba dveh sodrugov, ki sta ga razžalila. Ravno ta pravda je pokazala, da so na shodu socijalni demokratje res psovali krščanske socijaliste, ter s tem netili razburjenost. 3. dokaz za tretjo laž. «Delavec» piše o obravnavi pri okrajnem sodišču, kjer sta stala socijalna demokrata Železnikar in Mihevc kot zatoženca, da so pričel dr. Brejca, med njimi znani Gostinčar, pod prisego potrdile tožbo dr. Brejca, da je Železnikar rabil proti dr. Brejcu izraz «surov». Ako hoče kedo zvedeti, za kake izraze soc.-dem. izomike je tožil dr. Brejc imenovana dva, in kaj so potrdile pričel, naj se potruži k sodišču, kjer mora iz zapisnika biti vse razvidno, kako se je glasila tožba in kaj so potrdile pričel. Ne za izraz «surov», ampak «Sram vas bodi!», «Sramujte se!» zato je uložil tožbo dr. Brejc, to so tudi potrdile pričel, ki so slišale ta izraz iz ust obtožencev. Ako treba, pričajo to lahko še tudi nekateri drugi. To je iz jednega «Delavčevega» članka tretja debela laž. Prav radi verjamemo «Delavcu», da pošten nasprotnik ne rabi laži v svojo dosego. Zato si pa iz «Delavca» samega sklepamo, s kom da imamo opraviti. Prosimo vas, dokažite tudi vi nam laži, o katerih vedno govorite in pišete. Mi vam dokazujemo, kar pišemo; pričakujemo, da tudi vi tako storite. Storite, kar vam drago, to ostane gotovo, da laž ima kratke noge!

Naša organizacija.

Slovensko katoliško delavsko društvo je v 34. in 35. tednu izdalo 64 gld. 70 kr. za podporo svojim obolelim članom. — Dva neimenovana gospoda dobrotnika sta darovala društvu vsak po 1 gld. kot dobljeno stavo. Bog bodi plačnik in obudi mnogo posnamlcev, kajti z'ima se približuje in z njo hujsi pritisek na društveno blagajno!

Shod na Brezjah. Na najbolj sloveče naše božjepotne mesto, kamor roma vsako leto na tisoče Slovencev pred čudodelno podobo Matere Božje tožit nebeski kraljici svoje težave in prosit je pomoči, je poromalo 29. m. m. na stotine vrlih ljubljanskih, kroparskih, tržiških in jeseniških delavcev in obilno število kmetov iz blejske, radovljiške in tržiške okolice, prosit pomoči za betege svojega stanu in posvetovat se pri ljudskem shodu, ki ga je priredilo slov. kat. delavsko društvo, o svojih razmerah. Prostorna cerkev je bila pri božji službi o 1/2 11. uri malo ne popolnoma natlačena. Večina pobožnih vernikov je počakala shoda, ki se je pričel po popoldanskih litanijah ob 1/2 2. V predsedstvo so bili izvoljeni gg. Vurnik iz iz Radovljice, Zupan iz Kroke, podpredsednik delavskega društva Pelo, župan Jurgele in dr. Krek, ki je vodil zborovanje.

O prvi točki: naša organizacija sta poročala Gostinčar in č. g. mošenjski kapelan Gruden. Prvi je dokazoval potrebo združevanja in je pozival navzoče delavce, naj si osnujejo svoja kat. delavska društva, kmete pa, naj se organizujejo v gospodarskih zadrugah. Drugi poročevalec je pa v temeljitem govoru po zgodovinskih podatkih dokazoval, kako so se izjalovili vsi poskusi v zboljšanje družabnih razmer, ki se niso držali od Boga postavljenega reda. Od Platona do Tom. Mora, Louisa Blanca, Saint Simona, Marksa, Engelsa, Bebella in Liebknechta je v preglednih točnih potezah označil teorije komunističnih in socijalističnih kolovodij in jasno dokazal njihova protislovja.

Ravno tako je opisal glavne praktične poskuse, kolikor nam jih podaje zgodovina v kretski republiki, pri Albigenih, prekrščevalcih, v francoski prekuciji, itd. in z njihovimi s krvjo in solzami pisanimi dejanji je s tem dokazal, kako neizpeljivi in v dejanjskem življenju škodljivi so vsi socijalistični sestavi. Po pravici je sklepal, da je rešitev družabnega vprašanja možna le po načelih in s pozivom h krščanski organizaciji je završil svoje poročilo.

O drugi točki, o razmerah delavskega stanu, je poročal ljublj. delavskega društva odbornik Jakopič. V poljudni besedi je odgovarjal trem vprašanjem: Kdo je delavec, kdo je delavčev prijatelj in kdo je njegov sovražnik in kaj hočejo delavci. V lepem, z dovtipnimi opazkami prepletenem govoru, ki so ga vsi navzoči z veseljem in glasnim odobravanjem poslušali, je opisal razmere delavskega stanu in načrtal ves program krščanskih delavcev. Poslušalcem se je videlo, da so besede, prihajajoče iz srca našle tudi pot v srca. K ti točki so se oglašili še trije govorniki. Gospod Selak je pojasnoval razloček med življenjem na kmetih in v mestu. Smrekar

je opisaval pogubnost akordnega dela in Gostinčar se je posebno pečal z delavskimi razmerami v Kropi.

O razmerah kmečkega stanu je poročal shodov predsednik, razvijajoč potrebo vzajemnosti med vsemi delavskimi stanovi, ker imajo vsi istega sovražnika — v kapitalističnem liberalizmu. Ta ima svoje pasti in skobce, kateri lovi iz žepov delavskih ljudij, kmetov, obrtnikov in delavcev zaslužek in ga spravlja v svoje varne blagajne. Vzlasti tri vrste teh skopcev so zelo nevarne: državni dolg, banke in delniške družbe.

Opisaval je boj našega kmečkega stanu s kapitalizmom in priporočal, naj si ustanove čim najpreje blejski in bohinjski kmetje gospodarsko zadrugo, da si obrnejo v svojo korist verskega zaklada posestvo, kupljeno od kranjske obrtne družbe in omeje spekulacije tujih kapitalistov; ravno tako je potrebna zadruga kmetom v tržiški okolici, da se zamorejo tem vspešneje braniti mogočnemu tujcu.

Za poročevalcem je nastopil navzoči koroški gost č. g. Josip Rozman. Burno so pozdravljali zborovalci tega vnetega borilca za sveto stvar mej koroškimi brati, ki jim je v navdušenih besedah slikal hude boje in poudarjal, da skalne Karavanke ne smejo biti neprestopna meja, marveč da morajo Kranjci s Korošci vzajemno se bojevati za svojo vero in domovino proti sovražniku, ki si hoče preko naše lepe zemlje zidati most do Adrije. Vzlasti slovenske matere naj skrbé, da se njihovi otroci navzamejo ljubézni do Boga in do rodne zemlje.

Ta govor je bil biser celega shoda.

O volivni pravici je potem govoril Gostinčar, dokazujoč krivice sedanjega volivnega reda in poudarjajoč potrebo splošne volivne pravice.

Z živijoklici na papeža in cesarja se je zaključil lepi shod. Bog daj, da bi rodil obilo trajnih uspehov!

Ljudski shod v Kamniku. V nedeljo dné 6. t. m. je priredilo slov. kat. delavsko društvo ljudski shod v Kamniku na vrtu Krištofove gostilne, katerega se je vdeležilo poleg Kamničanov tudi mnogo okoličanov. Tri četrt na štiri se je otvoril in je trajal dve uri in pol. V prvi točki »Kršč. socialni program« je Gostinčar v lepo razvrščenem govoru razvijal, da je najvažnejši stvar v javnem življenju organizacija delavskih stanov proti izrabljajočemu jih kapitalizmu. Družiti se pa morajo v krščanskem duhu, »na katoliški podlagi«, katera jedina hrani v sebi načela pravičnosti in ljubezni. Socialna demokracija ne pozna teh načel; enakost vseh ljudij sicer poudarja, a sama dela popolnoma nasprotno. Govornik je v več dogodkih pokazal, kako grdo delajo socialni demokratje s svojimi delavci. Kmetje naj snujejo svoje posojilnice po načelu vzajemnosti, obrtniki naj se družijo v obrtnih zadrugah in delavci naj si ustanavljajo slov. kat. delavska društva. V vsaki večji fari naj bo društvo, kjer naj se delavski stanovi pod vodstvom duhovnikov in drugih izobraženih množ poučujejo in vzgajajo v svojo rešitev. Dr. Krek je nato pojasnoval pojem kapitalizma in po zgodovini opisaval, da je z novo dobo, ko je napuh odtrgal ljudi od pokorščine do cerkve, h krati zavladala sebičnost v javnem življenju in z njo

propad nižjih stanov. Cerkveni zakoni proti oderuštvi, proti izkoriščevanju delavcev po denarju, se niso več izpolnivali; najtrdnejši jez izsesavanju bližnjega — cerkveno oblast — so končno izpodbili krivoverci 16. veka in reka človeških sebičnih strastij je preplavila krščanski svet. — Dandanes jasno vidimo, kaj nam je prinesla nova doba. Izmej vseh bujno cvetočih organizacij prošlih časov stoji trdno in nevzломno samo še — katoliška cerkev; z istimi ukazi, kot nekdanj, se obrača do mogotcev in bogatinov; po istih načelih, kot ob času apostolov, zahteva pravic za zatiranje stanov. Nasproti socialnim demokratom poudarja, da je gospodarski boj naših dni boj pravice s krivico, boj resnice z lažjo in da torej socialno vprašanje ni samo — želodčevo vprašanje. Poleg tega brani proti njim — opravičenost zasebnega lastništva. V tem jo podpira človeška natora sama. Kapitalizmu pa stavi v bran zahteve pravičnosti in ljubezni. **J a k o p i č** je nato pojasnoval delavsko vprašanje. Svoj temeljiti govor, v katerem je razvil ves delavski socialni program (o delavskem času, nedeljskem počitku, plači, zavarovanju za starost, volivni pravici itd.) je osolil z raznimi šaljivimi opazkami. Poslušalci so z živahnim odobravanjem že mej govorom kazali, da je vrli govornik pravo zadel. **B a h e r** je dostavil nekaj zelo umestnih opazk; vzlasti je poudarjal, da mora biti organizacija delavskih stanov taka, da služi v časno in v večno **s r e č o**. S toplimi besedami, ki jih je pojasnoval z raznovrstnimi vzgledi, je branil duhovski stan napadom, ki jih mora skušati dan na dan od raznih, vzlasti socialno-demokratskih nasprotnikov.

O kmečkem vprašanju je poročal obsirno in temeljito dr. Ign. Žitnik. Opisaval je vedno večjo revščino mej kmeti in njene vzroke; pri tem je poudarjal, kakšne so dolžnosti kmečkega zastopnika v naših časih. Slov. kat. del. društvo in vsi vdeleženci shoda so hvalile gospodu doktorju za njegove res prisrčne, a pri tem premišljene stvarne besede. Za njim je še Gostinčar razložil boj za pravično vrejeno splošno volivno pravico, Predsednik shodu je pozival navzoče, naj shod rodi sad — obrtno zadrugo v Kamniku in posojilnico po Raiff. načinu. Nato je zaklical z zborovalci vred 'živio' papežu in cesarju in zaključil shod.

Slov. kat. del. društvo sme biti ponosno na svoje shode, ki bodo brez dvojbe obrodili mnogo dobrega. Čast in ugled delavskega društva je pa v ozki zvezi s častjo in ugledom delavcev samih. Zato se tem bolj veselimo tako lepih pojavov zdravega in krepkega razvoja ljublj. slov. kat. del. društva.

Zagorski delavski dom. Koncem današnjega lista priobčujemo vspešno lepe slovesnosti, ki se bo vršila dné 27. t. m. v Zagorju. Tamošnji čast. g. župnik Jakob Gros, ki je ob enem predsednik katol. delavske družbe, je namreč zgradil na svojem lastnem zemljišču lep dom — delavski družbi. V spodnjih prostorih je prostorna dvorana, v kateri se zbere lahko do 500 ljudij; poleg dvorane je zdolej še soba za hišnika, kuhinja in manjša sobana — družbi namenjena. Zgorej je pa šest ličnih, svetlih in zračnih stanovanj. Delo se samo hvali

in prepričani smo, da bo plemeniti dokaz g. župnikove skrbi za družbo trajnejši in stalnejši, nego — grdi napadi, s katerimi delujejo po svoje proti njemu ljubljanski in zagorski socijalni demokratje.

Iz Tržiča. Tudi iz Tržiča hočemo nekoliko vrstic Vam podati. Srečni, presrečni ste ljubljanski delavci, ker imate tako lepo društvo, kakor slov. kat. del. društvo. Žalibog pri nas ga ni, ki bi se kaj zmenil zato. Koliko delavcev nas je, ki čakamo zastoj. Tukaj v Tržiču bi bilo tako društvo silno potrebno. Zatorej se obračamo nate, dragi »Glasnik«, da ti omeniš v prihodnji številki to potrebo. Naši častiti duhovniki naj bi nam pomagali, da bi bilo mogoče ustanoviti tako društvo; na drugega se ne moremo zanašati. Kaj nam pomaga, ako se zbiramo vkup in brez vodnika, ko smo ravno tako kakor ladija na morju brez krmila. Ako dosežemo to, kar želimo, potem Vam bodem z veselim srcem poročal o njegovem delovanju v blagor delavskega stanu! I. P., delavec.

Politika po svetu.

Novi ministri. Dne 2. oktobra je imenoval cesar nove ministre v naši državni polovici. Za ministerskega predsednika je izbran Poljak grof dr. Badeni, ki je bil dozdaj cesarski namestnik v Galiciji. Star je 49 let. Kazal se je doslej vedno zelo odločnega in svojo voljo, ki ni bila vselej v smislu ljudstva, je brezozirno izvajal. Naučni minister je znani baron Gauč, ki je že za Tafeja opravljal to mesto. Verske šole ne moremo upati od tega moža. Finančni minister je 49 letni Poljak dr. Bilinski, ki je bil doslej predsednik avstrijskih državnih železnic. Trgovinski minister je 47 letni baron Glanc, dozdaj uradnik pri zunanjem ministerstvu. Pravosodni minister je J. Glajspah, dozdaj predsednik graškega nad sodišča. Poljedelski minister je grof Ledebur, katerega krščansko mišljenje se povsod hvali. Ta mož je uradnikom, ko so se mu predstavili, posebno povdarjal, da bo njegova skrb oživiti med kmečkim stanom združno organizacijo, ki je po njegovi sodbi jedino sredstvo, da se reši propadajoči kmečki stan. Brambovski minister pa ostane grof Welzershajmb. — Kakšni bodo novi ministri, bo pokazala prihodnost. Dela imajo dovolj. Volivna in davčna preosnova čakata rešitve, nižji stanovi vedno odločnejše zahtevajo, da se kaj stori v njihovo ohranjenje. Upamo, da so dunajske volitve odprle tudi novim ministrom oči in da so se tudi oni prepričali, da liberalizem mora poginiti. Če se niso, pojdejo kmalu — počivat.

Delavska plača. Slov. kat. delavsko društvo je že vlansko leto sklenilo v posebni resoluciji, da se mora nastaviti za delavce meja plači, pod katero jim nobeden ne sme plačevati. Da je to mogoče izvesti, nam kaže ta-le naredba deželnega sveta na vshodnem Flanderskem: Kader oddaja dežela kako delo, morajo podjetniki tudi naznaniti, s katero najmanjšo plačo bodo plačevali delavce. Deželni svet se potem posvetuje z upravno go-

sposko in z delavskim svetom in če izprevidi, da je ta plača premajhna, odbije ponudbo, dasi bi bila sicer ugodna. Ako jo pa vsprejme, mora držati podjetnik obljubo in četudi le za pol vinarja manj plačuje delavcem, nego je obljubil kot najmanjšo plačo, je kaznovan za 50 frankov. Ako se to ponavlja, ga proglasi deželni svet za nesposobnega, da bi še kedaj prevzel kako javno delo. — Našim deželnim in državnim poslancem priporočamo v premislek to naredbo, želeč, naj bi se kaj jednacega tudi pri nas sklenilo.

V bavarski zbornici so spravili katoliški poslanci Fuhsmlsko zadevo na dan. V Fuhsmlu so namreč kmetje sami šli v grajščinski gojzd sekati les, ki bi ga jim bila morala dajati grajščina. Že več let se je temu upirala in zato so si kmetje šli sami iskati svojih pravic. Okrajni glavar je pa za njimi poslal žandarjev in vojakov, ki so jih mnogo ranili, druge pa zaprli. Gosposka jih je nato 150 kaznovala. — V zbornici so povdarjali katol. poslanci, kolika krivica se je godila ubogim kmetičem; pri tem se je popolnoma izkazalo, da je glavar delal proti zakonu, ko je brez potrebe nagnal vojake proti kmetom. Vbogi kmetje pa vender še vzdihujejo — v zaporu.

Urad za delavsko štatistiko na Francoskem deluje že štiri leta. Sklenjen je z zakonom dne 20. jul. 1891. Neposredno je podložen trgovinskemu ministru in ima dva oddelka: prvi za domače, drugi za tujezemske delavske razmere. V uradu je 16 stalnih in 17 pomožnih uradnikov. Tu se nabirajo podatki o proizvajanju blaga, o delavski organizaciji, o plači za delo, o razmerju med delom in kapitalom, o stanju delavcev in francoske razmere se primerjajo s tujimi. Izdelujejo se načrti za zakone in dajejo se pojasnila o vseh delavskih zadevah. Ker se pri nas tudi namerava ustanoviti tak urad, zato opozarjamo naše poslance na ta francoski zavod, da iz njega posnamejo, kar je dobrega.

Turška ljubeznivost. Znano je, koliko morajo na Turškem prestati krščanski Armenci. Turki jih zatirajo, kjer le morejo. Zato se je zbralo 300 armenskih mož, da potoži svoje žalostno stanje prvemu turškemu ministru, velikemu vezirju. Dne 30. sept. so se odpravili proti dvorni palači. Toda ko so prišli v bližino, so jih vstavili žandarji, dasi je armenski voditelj Kafedži Betnos povedal, da hočejo samo vezirju izročiti pisano prošnjo, kar je dovoljeno vsakemu turškemu podložniku. Policija jih je pa vendar potisnila nazaj in ko niso hoteli takoj ubogati, so jeli žandarji streljati in Betnos je prvi padel mrtev na tla. Armenci so se nato ustavili žandarjem; pri tem so pa prihiteli Turki in so z vso surovostjo planili nad Armence. Nad 200 so jih pobili ali do smrti ranili, druge so pa vklenili in odvedli v zapor. — Sultan je sicer odstavil velikega vezirja Said-pašo in imenoval za njegovega naslednika Kiamil pašo, ki je bil že od l. 1885—1881 vel. vezir, toda to pač ne bo obudilo nesrečnih pobitih krščanskih Armencev v življenje. Da se ne bode več nad krščanskim ljudstvom vsajala turška surovost, morajo pred vsem Turki — iz Evrope.

Razvedrilo.

Lekarna pri Devici Mariji.

Spisal F. H—e.

Silna vihra razsaja v pozni noči nad mestom. Ura je ravno odbila najst. Po ulicah ugaša divja burja luči, meče čez mero snega v okna, ni ga videti nikjer človeka, pa tudi luči v oknih ne.

A vendar! — tu se preriva nekdo skozi tēmo, z roko si zakriva obraz — za Boga, malo dekletce je! Odkod je prišlo! Kam hiti v tem nevremenu? Saj bi človek vanj ne zapodil psa!

Desetletno dekletce vleče ruto do oči, da jih obvaruje pred mrzlim vetrom in snegom. Hiti urno naprej, z jedno roko drži ruto, z drugo pa skriva nekaj pod predpasnikom.

Med tulenjem vetra in pokanjem šip moli otrok: »Sveta Marija, mati Božja, prosi za nas grešnike zdaj in ob naši smrtni uri. Amen. I prosi tudi za mojo ljubo mater«, prideva, »da ne bodo umrli. O Marija, govori le jedno besedico ljubemu Bogu.«

V tem hipu se otroku spodrsne in pade. Glasno se joka, toda jok duši vihra, kakor bi se nič ne menila, da se trudi mala Rozika vstati. Konečno vstane; ali jok ne utihne. Z obema rokama koplje v snegu, meče proč sneg, oj, za Boga! — stekleničica je ubita, zdravilo izlito. Bog v nebesih, kaj se je zgodilo! Doma čakajo oče ob postelji skoraj že umirajoče matere. Zdravnik je prišel ter naročil to -le zdravilo, drugače je konec. Oh, grozno — oče niso imeli ne beliča, saj niso mogli radi materine bolezni na delo. Ali nam bode še to pot posodila naša dobra, pa tudi revna sosedka? Pošodila je vse, kar je imela, ravno je zadostovalo za zdravilo.

Pol ure je morala čakati Rozika v lekarni, predno je bil lek pripravljen. Lekarnar je bil toli neprijazen, tako se je hudoval, da mora zaradi nje pozno v noči vstajati, da ji pripravi zdravilo za — umirajočo mater! Oh, za Boga! kaj bode porekel, če pridem še jedenkrat, pa brez denarja! Kako se mi bode godilo, če povem, da sem stekleničico ubila?

Glasno se jokaje in premišljeva je stoji Rozika in potem — vrača se v lekarno. »In če bi me tudi tepel«, pravi s solzami v očeh, »nič ne dene, samo če dá zdravilo za mater, brez njega ne pojdem domov!«

V tem nevremenu se ne briga za mrz, veter, sklepa ročici in glasno moli, da se Gospod Bog usmili in dobi zdravilo za mater. »Lekarnarja bodem prosila za odpusčenje, na kolenih ga bodem prosila, da se ne bode name jezil. Bog v nebesih, usliši mojo molitev!«

Tako koraka proti lekarni.

Raz stolp bije ura, naštela je dvanajst. Ali, hvala Bogu! V lekarni je luč, ni treba zvoniti. Morda je še kdo drug bolan in mu lekarnar pripravlja lek.

Bolan je, bolan sam lekarnar: leta gori, doli, kot brez uma, puli si lase in govori:

»Moj Bog, moj Bog! pomagaj meni in oni revi! Nisem tega storil navlaš! Da bi mogel spremeniti, pre-

drugačiti! Z mrzlično hitrostjo poišče recept in bere: za A. Š. Kje stanuje, ni zapisano. Kako naj popravim? Nikoli več ne bodem nepotrpežljiv, oh, usmili se me, Bog, reši me, odvrni od mene sramoto in ječo! Če ti ne pomagaš, umoril sem danes človeka!« Lekarnar je obupal, kajti vzel je v naglici in nejevolji drugo steklenico ter dal mestu zdravila — strup!

»Strup sem poslal bolnici,« tarna. »Moja čast, moji prijatelji, družina,« toži ubogi lekarnar.

Lekarno s podobo in napisom: »Lekarna pri Mariji Devici, pomočnici kristijanov« je prevzel pred več leti. Dolgo se je videla podoba Matere Božje z napisom na pročelju, dokler ni oboje neko noč zginilo na prigovarjanje liberalcev.

In nocoj?

»Mati najsvetejša, pribežališče grešnikov, tolažnica žalostnih, zdravje bolnikov« — šepeta, sklepajoč roki k nebesom.

Tu se oglasi zvonček. Mehanično odpre vrata — Rozika vstopi in začne: »Gospod lekarnar! Prav lepo vas prosim za odpusčenje...« naprej pa vsled strahu ne more.

Lekarnar ne pozna otroka takoj: »Kaj hočeš? Ali si bilo morda tu po kaj?«

»Da, ali... nikar se ne jezite, dolgo sem se jokala in brez leka ne morem domov.«

Zdaj se -le spozna Roziko, toda misli, da mu je prišla povedat, da so mati že mrtvi.

»Ali so mati že mrtvi?« vpraša. »Kaj se je zgodilo, za Boga, govori!« in prime nestrpno dekletce za roki.

»Padla sem, gospod lekarnar, spodrsnilo se mi je in stekleničica se je ubila...«

»O moj ljubi otrok,« zakliče vsled veselja skoraj ob pamet. »Moj angelj varuh si!« V tem hipu jo objame, poljublja, posadi v naslonjač in ji nosi najslajše reči. »Le vzemi, ljubček, ne bodeš dolgo čakala, mrz ti je, kaj ne? Precej napravim novi lek. Nič se ne boj, zastonj ga dobiš. Priden otrok si.«

In vedno govori tako milo, da misli Rozika, da je v nebesih.

Ko je lek napravljen, odpre lekarnar vrata. Ravno je šel mimo čuvaj. Naroči mu, naj spremi Roziko domov, jutri mu hoče plačati.

Doma so čakali Roziko. Mati so vedno huje trpeli. Slednjič zadonijo udarci po vratih. Rozika je s čuvajem.

Zdravilo je koristilo, mati so ozdraveli.

Lekarnar je šel precej drugi dan obiskat revno obitelj. Videl je revščino pa tudi veselje, da so mati ozdraveli. Kako mu je bilo, ko se je spomnil, da bi jo bil kmalu zastrupil! Solzil se je in od tega trenutja je bil dobronik družine.

Čez nekaj dnij se je bliščal nad vrati lekarne nov napis: »Lekarna pri Mariji Devici, pomočnici kristijanov«. Pod podobo je bila svetilna, v kateri je zažigal luč vsako soboto, nedeljo in praznik lekarnar sam, ki ni bil več nepotrpežljiv, marveč prav pobožen.

Socijalni pogovori.

Berači. Karol Booth je nedavno preiskaval, koliko beračev in sploh revežev, ki so navezani na milosrčnost drugih ljudi, je na Angleskem. Dokazal je*), da je mej osebami, ki so nad 65 let stare, 20—35 odstotkov t ac i h r e v e ž e v. V mnogih okrajih je ta grozovita povprečna številka še mnogo premajhna. Tako živi n. pr. v St. Saviours Sonthwarku 84 odstotkov starih ljudi od miloščine; najmanjši odstotek, ki ga je našel, je 8 odstotkov. — Pri nas nimamo nobenih zanesljivih podatkov v tem oziru, to pa vemo, da se vsa mesta in vse občine hudo pritožujejo nad vedno večjimi troški za reveže; torej je gotovo tudi pri nas število t ac i h, ki živé od miloščine, ogromno. Potem ni čuda, če je med njimi tudi kaj nevrednih. Po večjih mestih imajo zviti ljudje, ki ne marajo delati, posebno beraško organizacijo. Ljud. Paulian je te dni izdal v Parizu knjigo**) «beraški Pariz», v kateri popisuje pariško beraško življenje. Pisatelj se je bil sam preoblekel za berača in je dlje časa živel med njimi. Beraški obrt je ondu zelo visoko razvit. Dobivajo se namreč knjige z naslovi dobrotnikov; velika izdaja te knjige stane po 6 frankov, mala po 3 fr. Za vsak nov naslov plača uprava te knjige tistemu, ki ga naznani — 50 centimov. Poleg tega so delavnice, kjer se primerno razcapa obleka; zavodi, kjer se za poldrugi frank na dan posojajo dojenčki; ponujajo se učitelji, ki učé, kako je treba hliniti, slepoto, ali kako se mora šepati itd. — Do 20 milijonov frankov spravijo na leto ti beraški obrtniki zase; ta svota je gotovo majhna v primeri s tisto, ki jo brez dela vlečejo milijonarji od svojih kapitalov. Obžalovati in obsojati moramo opisane razmere, toda pozabiti ne smemo, da so imenitni ljudje iz višje družbe najpreje pokazali, da se dá brez dela dobro živeti, če človek le preveč ne gleda na poštenje. S tem se je delu vzela čast in — vrednost; zato je pa popolnoma umevno, če se tudi med nižjimi stanovi budi želja po brezdelnem, lagodnem življenju in če jo tudi po svojih močeh izpolnujejo. — Poleg tega pa moramo omenjati še glavno napako, ki se drži javne in zasebne dobrodelnosti. Odtrgana je namreč od krščanstva, od cerkve. Reveži so od Kristusovih časov cerkvena last. Kako lepo so bili preskrbljeni reveži že v prvih časih krščanstva! Mesta so bila razdeljena v več oddelkov in za vsak oddelek je skrbel poseben dijakon, ki je obiskaval reveže, jim delil podporo poduk in tolažbo. Vincencijeve družbe naših dni so osnovane prav po tem načelu, ki je jedino pravo. — Država je vzela tudi reveže cerkvi, a s tem je škodovala, kakor kaže skušnja, le sebi in — revežem!

Shod južnonemških katoliških delavskih društev. Dne 9. in 10. sept. se je sešlo v Štutgartu 38 odposlancev katoliških delavskih društev z Bavarskega in z Virtemberga. Izmed njihovih koristnih sklepov omenjamo te-le:

*) Charles Booth, The aged poor in England and Wales. London and New-York. Macmillan; str. 302.

**) Paris, qui mendie, Les vrais et les faux paavres 1895. Ollendorff.

Tvorniškim nadzornikom naj se pridelé pri nadzorovanju skušeni in vestni delavci kot izvedenci; za to njihovo delovanje naj jih plača država. Dokler se pa to ne zgodi, naj delavci po časopisju ali v posebnih odborih, ki odobravajo došle pritožbe, skušajo dobiti svojih žaljenih pravice, ali pa naj se zato naravnost obračajo do poslancev. Pri stavbnih delih morajo biti posebni nadzorniki, ki naj večkrat pregledavajo odre, da se zabranijo sedaj tako pogostne nesreče.

Delavke na Nemškem. Na Nemškem je bilo l. 1893. vseh delavk po tvornicah 616.620. Med njimi jih je bilo 305.175 v tekstilnih tvornicah; torej blizu polovica.

Trinajsti laški katoliški shod je zboroval od 8. do 15. septembra v Turinu in se je posebno pečal s tem, kako naj občine gospodarijo in kako naj pomagajo reševati socijalno vprašanje. Sklenil je med drugim to-le: Kader se oddajajo javna dela, naj se ne gleda vedno na najnižjo ponudbo, da se zabrani grdo tekmovalstvo. Vedno naj se določi najmanjša plača, pod katero se ne sme plačevati delavcem, določi naj se delavski čas, zagotovi nedeljski počitek in poskrbi ob nezgodah za delavce. Če dolgo časa traja delavska pogodba, naj se tudi poskrbi za starost in onemoglost delavcev. Pri oddaji del naj se občine posebno ozirajo na ponudbe delavskih združenj. Občine naj posebno gledajo, da se pripravijo delavcem primerna stanovanja, da se zabrani ponarejevanje živil, da se pridobi dobra pitna voda in da se ustanove javna kopališča. — Katoliški shod zahteva posebno, naj skrbi mesto za delavske stanove in reveže, naj ima kolikor je mogoče po ceni upravo in naj se izogiblje vseh nepotrebnih troškov. Nadejati se smemo, da se bo v mnogih občinah ta načrt tudi izvršil, ker so pri zadnjih občinskih volitvah katoliški možje skorej povsod dobili zase večino.

Kmečke gospodarske zadruge. Dne 1. oktobra se je v Epingenu na Badenskem ustanovila kmečka zadruha, ki bo kupovala oves za armado. — V Vormsu se je ustanovila «zadruha za žitno prodajo z omejenim jamstvom». Namen ji je skrbeti, da se poljski pridelki pošteno spravijo v denar. — Gorenje bavarska Raiffajzenova društva v Fajhtnu, Hajligenkrajcu, Kirhvajdahu in Tirlahingu nameravajo sezidati pri železniški postaji v Trostbergu skupno skladišče za žito, ki je bodo prodajali svojim združnikom. Za prostor so prosili vrhovno vodstvo državnih železnic. — Pojdi, in tudi ti tako stori, kličemo našim kmetom. Skupnega delovanja, stanovske vzajemnosti jim je treba in tudi pri nas bodo mnogo dosegli.

Drobtine.

Cicilisti. «Delavec» omenja v 20. številki, da so nam duhovni po cerkvah pridigali, naj se gredo ljudje boriti s soc. demokrati. To je očitna laž; jaz hodim vsako nedeljo v cerkev, pa še nikoli nisem slišal kaj takega z lece. Naj odgovori «Delavec» v kateri cerkvi se je to godilo. Ako pa ne pove, potem očitno spozna vsak človek, da «Delavec»

doprinaša same laži. Taki so z njim vred vsi pravi 'cicilisti', kakor se sami imenujejo v 20. številki! Tukaj se pristavljam, da to pišem rokodelski pomočnik, ki sovražim brezverstvo in sovraštvo proti duhovnikom in cerkvi in pomilujem reveže, ki si samo z lažmi delajo korajžo.

J. B.

Kdo hujska in laže? Iz Zagorja: V nedeljo 29. sept. imeli so naši zagorski socijal-demokrati svoj shod pri Erjavcu. Po litanijah prišla sta tudi naš g. kapelan z jednim tovarišem k shodu. G. kapelan se obrne precej do vladnega komisarja s prošnjo, jeli shod javen ali društven? Ta mu zatrdi, da je društven in ga opozori, da smejo le udje govoriti in navzoči biti. Precej se oglasi predsednik shoda, Brozovič, in pravi (seveda po nemški, ker smo bili menda sami nemčurji): »Hochwürden können zuhören, aber nichts drein reden.« (Velečastiti, smete poslušati, a ne vmes govoriti!) Vkljub temu zgrabi surovež-sodrug Alojzij Strban kapelanovega druga in ga tišči vèn z presurovimi izrazi. Na cesti mu nastavi pest in pravi: »Tukaj se poberite stran, vi nič ne pijete!« Na to se gospod tolíkemu surovežu in divjaku mirno umakne. Gospod kapelan je ostal v sobi in popolno mirno in tiho poslušal govorčke Brozovičeve in sodruga Bizjaka. Ko je Brozovič govoril o nekem angleškem mnihu, kateremu so škof »vzeli žegne«, oglasi se gospod kapelan: »Ni res, ni mogoče!« Na to so zakričali preolíkani napredno izobraževalni, pravovarstveni in politični zagorski socijalisti: »Res je, je mogoče, udari h, vèn z njim, s f vèn!« Ko je Brozovič govoril, kako »Glasnik« laže, in da le »Delavec« resnico govori, da bodo socijal-demokrati zagorskemu dopisniku v »Glasnik« o 4000 gld. na jezik stopili, slišal si zopet ravno take opazke. Vsem tem besedam sta se ljubljanska odrešenika naših delavcev prav prijazno muzala, zarač; lepšega tudi rekla parkrat: »Mirno!« Ko se je shod zaključil, se je g. kapelan okrog tri četrt ure pogovarjal z Brozovičem, Bizjakom in njegovimi tukajšnjimi sodrug. A ker je Brozovič rekel, da ne govori z g. kapelanom, če bode v »Glasnik« pisal in ker mu je g. kapelan obljubil, da tega storil ne bo, tedaj tudi o tem zasebnem pogovoru z njim in z drugimi socijal-demokrati ne poročam (če tudi bi lahko povedal, kako lepo so naši premogarji zagovarjali neposredno Brozoviču na ljubo **Mohameda**, z živijo-klici Brozovičevim besedam, in kako klasične dokaze ima Brozovič, da je »vera privatna [zasebna] stvar.«). Ves shod, dokler sem bil pri njem, ni bil družega, kakor zabavljanje zoper duhovne, o delavskih težnjah se je le mimogredé nekaj zinilo. Ko sem pa govoril dva dni pozneje z gospodarjem dotične gostilne, kjer je bil shod, pravil mi je, da je ostro prijel Brozoviča, zakaj je tako udrihal po duhovnih in krščanski stranki; in ta mu je odgovoril: »Za to, ker je bil kapelan zraven, in da sem delavce navdušil.« — Jaz to tako umevam: za to, da so kleli kakor mažari g. kapelana, in to tako surovo, da ga je dva dni pozneje dotični gostilničar prosil odpusčanja. Kdo tedaj hujska? Mi ali vi? Ali je kdo pri naših mirnih shodih že zaklel koga izmed vas, če je prišel notri? Odgovorite, če imate

kaj dokazov? Takih napredno izobraževalnih društev nas Bog varuj! Če bodele naše premogarje tako lepo izobraževali, tedaj vam bomo drugače posvetili. — Ta shod je res pokazal, da vam je vera še manj kot zasebna stvar. — Ker sta se ljubljanska žejna agitatorčka, ki mej govorom vselej pijeta, kedar jima zmanjka besedi, strašno govorila zoper »Glasnik«, češ, da so notri samo laži, poprašam, kdo bolj očitno laže kakor »Delavec«. V 20. številki od 20. septembra ima na zadnji strani: Vplačevalnica za Zagorje je pri sodrugu Jož. Rebavsu, Dolenja vas št. 51. On je pa meni osebno zatrjeval 1. oktobra popoldne ob polu šesti uri, da on ni blagajničar in agent, ampak žena njegova, in da je ves dobiček od blagajne njen; da so ga petkrat prosili, da bi on prevzel vso stvar, a ni hotel, ker ne zna nemški pisati (to je torej potrebno!), trdil je tudi, da on še upisan ni kot sodrug. Seveda, če je samo to resnično, kar narekavajo dunajski judovski socijalistični voditelji svojim agentkom in kar ti potem trosijo po svetu, potem res »Glasnik« nima prav; potem je pa tudi surovost, obrekovanje, preklinjevanje in klafanje — jedina resnična — olika!

Delavci pri papežu. Jedno najlepših znamenj sočutja so o priliki 20. sept. izročili papežu francoski delavci v posebnem pismu, v katerem pravijo mej drugim tudi to-le: »V groznem boju z onimi tlačitelji, ki ropajo človeško delo in njegov sad in z delavci, katere so zapeljali framasoni, je bil Vaš glas, ki jo oznanjal svetu geslo ljubezni in pravičnosti. Zato se obračajo naše oči v Vatikan. Dolgo živite, sveti Oče; Vaši preganjavci naj na lastne oči vidijo propad svojih namer in mi naj še doživimo zmago svete cerkve. S temi čutili navdani poklekajo poslanci združenih delavcev iz Val de Boa pred Vami in prosijo pokorno za Vaš apostolski blagoslov.« Ta izraz udanosti sv. Očetu iz delavskega stanu je pač tisočkrat lepši, nego ves plačani šum, ki ga je vprizoril Krispi dné 20. septembra.

Zanimiva izjava. »Ostdeutsche Volkszeitung« v Justerburgu na Nemškem je priobčila sledečo izjavo: »Podpisani tem potom javno naznanjajo svoj izstop iz socijalno-demokratske stranke. K temu jih je napotilo sistematično hujskanje in nasilstvo nasproti drugače mislečim od strani socijalno-demokratskih voditeljev. Dalje jih je napotilo k temu tudi dejstvo, da se socijalno-demokratske teorije ne dajo praktično izvesti. 13. septembra 1895. Ed. Markardt, Fr. Zahlmann.

Na tem mestu bodi še objavljena resolucija socijalno-demokratskih gostilničarjev v Berlinu. Povod tej resoluciji je dalo pet gostilničarjev, udov socijalno-demokratske stranke, ki so povodom sedanske slavnosti razsvetlili svoja stanovanja. Resolucija slove: »Tisti udje, katerim se da dokazati, da so oni ali njihovi otroci se udeleževali patrijotičnih slavnosti, se smatrajo izključenim iz socijalno-demokratske stranke radi teh »lumparij!«

Glasilo železniških služabnikov, ki pod imenom »Delavec« izhaja v slovenskem jeziku na Dunaji, prinaša zadnji čas tako podlo surove članke, da se človeku res studi, tak papir prijeti v roke. Najnovejša taktika je,

surovo zabavljanje na duhovnike in njihove somišljenike. Mi na take podlosti, kakoršne prinaša nekaj časa sem »Delavec«, niti ne odgovarjamo, ker jih brez surovih besedi ne moremo odgovoriti. Surovi pa zaradi takih budalostij, kakoršne so v »Delavcu«, nočemo biti. Vprašamo dotične delavce, ki naročajo, podpirajo in berejo tak list, če jih morda v srcu ni sram, da kaj takega berejo. Podpirajo list, kateremu jedina naloga je, kakor se iz njega vidi, metati blato v najdražje svetinje naše — vero in narodnost. Vprašamo vas, kedaj prinese ta list kako pametno socijalno razpravo? Česa dobrega in koristnega se je že kedo naučil iz njega? Ako je to, kar prinaša »Delavec«, socijalno-demokratska omika in pa delovanje za zboljšanje delavcev, je gotovo prijaznejše in olikanejšo v vsakem ciganskem taborju nego pa v socijalni državi. Onim pa, ki podpirajo ta list, in iščejo v njem odrešenja, svetujemo, naj vendar nekoliko pomislijo, ako sploh še samostojno misliti morejo in smejo, kam jih more pripraviti taka podla pisarija, kakoršno prinaša »Delavec« novejši čas. Malo več misliti ne bi škodilo. S premišljevanja morda pride kedo do zaključka, da je »Delavec« vreden sinko svojih očetov.

Nesreča. Pri kopanju novega Savskega brega pod Šmarno goro je dne 21. m. delavec Janez Cimperman padel raz oder, tri metre visoko, tako nesrečno, da je na mestu nezavesten obležal. Tovarishi spravili so ga iz jame. Ko se je zavedel, prosil je svoje tovarise, naj mu gredo po duhovnika. Župnik v Šmartnem bil je precej pripravljen, in tako se je nesrečnežu izpolnila zadnja želja, ki jo ima vsak veren kristjan. Ginljiv je bil prizor, ko je bolnik prejel Najsvetejše, pričujoči delavci pa so glasno molili rožni venec. Gospod župnik je opomnil na nevarnost, in še-le na opomin so naložili ponesrečenca na voz in ga odvedli v bolnišnico, kjer je dva dni kasneje vmrl. K temu moramo pripomniti, da podjetniki jako malo skrbé za napravo trdnih odrov v prekopi; ni čuda, da se potem prigodi taka nesreča. Gosposka bi morala paziti na to, da bi bilo vse varno in dobro narejeno, potem bi se gotovo ne prigodilo toliko nesreč.

Zadruga črevljarjev v Mariboru je sklenila ceno svojih izdelkov povišati, ker so cene usnja zelo poskočile. Vsi mariborski črevljarji zjediniли so se dalje tudi v tem, da obutal, kupljenih v prodajalnicah trgovcev z mešanim blagom, nikdo ne bode popravljal in za te prodajalnice tudi nikdo ne delal. Kdor bi jemal proti to določbi, tega naj zadene denarna kazen.

Največji realizem. V Turinu se je pred kratkim predstavljala drama »Mrtvo truplo na Padu« z velikanskim vspehom. V prvi podobi vlečejo mrtvo truplo iz vode. Drugo dejanje predstavlja pare s 6 mrličih, peta podoba kaže mrtvaški voz s 12 robato stesanimi krstami, ki se pelje čez oder in se prevrne. Krste padejo z voza, jedna se odpre in mrtvec se zvali ravno mimo idočemu morilcu pod noge! —

Odlikovani delavci. Kmetijska družba štajerska deli vsako leto premije pridnim hlapcem in deklam. Letos

se je oglasilo 69 oseb, ki 19 do 62 let služijo pri jednej in isti hiši. Od teh pride 18 na Gorajo Štajarsko, 34 na srednji Štajar, na spodnji ali slovenski del Štajara pa 17 služabnikov s 23 do 60 službenih let. Premije dobili so oni, ki pri eni hiši služijo 62 do 30 let, od teh so med slovenskimi Štajarci sledeči: Rozalija Drost služi 60 let v Strasu pri Mariboru, dobila je 40 kron; Matija Kolman 53 let v Globokem pri Laškem, dobil je 25 kron; Marko Poljac, 39 let v Ivanjkovcih pri Ormožu, 20 kron; po 15 kron dobili so: Franc Šobar, ki služi 35 let v Krešnici blizu Maribora, Jurij Bramberger, 39 let pri sv. Treh Kraljih, Marjeta Orožen, 32 let v Lahomnem pri Laškem, Jože Brdovnik, 32 let v Plači pri Mariboru, Jože Brdovnik, 31 let pri Gornji sv. Kunigundi, Juško Čatorič, 30 let v Ptui; Liza Kranjc, 30 let v Haranci blizu Maribora, Ivan Šavperl, 30 let v Radovini blizu Maribora, Jakob Krebs, 30 let v Strasu blizu Maribora. Živel!

Vabilo k društvenemu shodu

in
} veselici {

katero priredi

Katol. delavsko društvo v Zagorji

v nedeljo, 27. oktobra 1895.

Vspored:

1. Slovesna sv. maša ob 10. uri s primernim govorom.
2. Prenešenje društvene podobe iz dosedanje društvene dvorane v novi katoliški delavski dom.
3. Slovesno blagoslovljenje novega doma.
4. Litanije vseh svetnikov in blagoslov, ob 2. uri popoldne.
5. Društveni shod, ob 3. uri popoldne, h kateremu so povabljeni tudi neudje. Shod se vrši ob lepem vremenu na prostem, ob neugodnem vremenu v društvenih prostorih.
6. Po shodu veselica. Petje, deklamacija, igrokaz: »Pravica se je skazala«, srečelov, prosta zabava.

Vstopnina k veselici za ude prosta, za neude 10 kr.

K obilni vdeležbi vabi uljudno

ODBOR.

Prihodnja številka Glasnika izide 24. oktobra.